

Pannonhalma

2012 /5.évfolyam/2.szám

A tartalomból:

Labora: Szent Jakab Ház
Egy tiszteletbeli prefektus
Interjú Titusz atyával
Jeruzsálem, Jeruzsálem
Ballagás '12

Tartalom

- 02 **Tartalomjegyzék**
Maradunk - Változunk
- 03 **Ausculta**
- 04 **Ora - Szükség van-e hitvallásos iskolákra?**
- 06 **Labora - Szent Jakab Ház**
- 08 **Akikre büszkéek vagyunk**
Papp Szabolcs szerzői est
Egy tiszteletbeli prefektus - Fr. Sebastian
- 10 **Életünk**
Néptáncról, Pannonhalmáról
Junior "primások"
- 11 **Hírek a Viatorból**
Rugalmas hagyomány
- 12 **Rendes prefektusok - Interjú Titusz atyával**
- 16 **Civilizált prefektusok - Interjú Rékási Józseffel**
- 18 **Bencés világ - Jeruzsálem, Jeruzsálem**
- 20 **Könyvajánló - A szakralitás művészete**
- 20 **Bencés hírek**
- 21 **BDSZ-morzsák**
- 22 **Hic fuit - Interjú Toldi Gergellyel**
- 24 **Világot lát(t)unk**
Diákok a sógoroknál
Rómában jártunk
- 25 **Támogatói oldal**
- 26 **Ballagás**
Beszédttöredékek
- 27 **Pannonhalma, Isten véled!**

Maradunk

A 47-es érettségizők jártak nálam. Szűk, de szinte teljes létszámú osztálytalálkozónak lehettem a vendége. Az egykori osztálytársak – ma már emeritus professzorok, mérnökök, orvosok – újból diákká lettek arra az órára. És Pannonhalmán hirtelen visszatértek a negyvenes évek: előkerültek Geláz atya fényképei. Újból láttuk, ahogy épül a gimnázium, és Tihanyi Bánk atya valamit magyaráz az új bástya tövében. Láttuk Legányi Norbert későbbi főapát urat szerzetesek egy csoportja körében (mintha már akkor tudták volna, mekkora feladatot ró rá a történelem). Visszatért a kitűnő koresolyás

Változunk

Csollány (később aztán nem Pannonhalmán érettségizett), a hegedűs Boda és futballbírói síppal Lóránth. Ott szánkózott a méteres havon Endrédy (a hosszú ideig külföldön majd Sopronban szolgáló Csanád atya) és Rédly Pál (akit egy budapesti bombatámadás vitt el közülünk). Az egyik képen maga a fotográfus, Geláz atya nézett ránk jellegzetes kerek szemüvegével. Vajon ki készíthette azt a felvételt? Nem tudták már az osztálytársak sem. De a fényképezőgép mögül ugyanazt látta, amit most mi. Társakat, akikkel összefon bennünket az élet, akik ide tartoznak. Pannonhalmához.

Juhász-Laczik Albin OSB
 főszerkesztő

Kiadja a Bencés Kiadó és Terjesztő Kft.

a Pannonhalmi Bencés Gimnázium Alapítvány megbízásából
 pannonal-ma@osb.hu

9090 Pannonhalma, Vár 1. Tel: 06-96-570-140

Szerkesztette: Csértán Károly, Dejcics Konrád OSB, Juhász-Laczik Albin OSB,
 Hortobágyi T. Cirill OSB, László Zoltán, Rábai László

A fotókat készítette: Czigány Tamás, Fehér Dániel Soma, Gál Geláz OSB,
 Horváth Tamás, Kátai Balázs, Kovács Adorján,
 Kovács Dávid, Pottyondi Ákos, Vincze Iván OSB

A címlapfotót Pottyondy Ákos, a plakátot Horváth Tamás készítette.

Grafikai terv: Schmal Károly

Készült a budapesti Blackprint Nyomdában 5100 példányban
 Pannonhalma, 2012.

Ausculda

Jön majd olyan idő – így szól az én Uram, az Úr – mikor éhséget bocsátok a földre. Nem kenyérre fognak éhezni, és nem vízre fognak szomjazni, hanem az Úr igéjének hallgatására.” (Ám8,11) Ámosz próféta súlyos szavai mutatják: elérkezhet számunkra az az idő, amikor Isten igéje annyira hiányzik, mint egy falat kenyér. Amikor éhségünkben nem finom falatokra vágyunk, hanem megelégednénk egy karéj kenyérrel, de az sincs. Mint a tékozló fiú élete legrosszabb napjaiban, a vályúk mellett. Úgy érezzük, hiányzik valami az életünkben. Erősebben vagy gyöngébben, egy rossz érzés kerít hatalmába: nincs ami összetartsa, nincs ami tovább lendítse azt. Ilyenkor éhezünk Isten elevenítő, gyógyító és kiteljesítő szavát.

Sámuel és Illés próféta bibliai példa arra, hogyan lehet Isten igéjét ajándékba kapni. Sámuel még gyermek lévén Héli főpap mellett szolgált a Silói szentélyben. A szentélyben tért éjszakai nyugovóra, mikor Isten szólította. Az éjszaka csöndje és nyugalma volt az, amiben Isten szólt hozzá, nem pedig a nap forgataga. Nem a zarándokok seregei között szólt hozzá. A csöndben – különösen az éjszaka csöndjében – vált lehetővé Isten üzenetének meghallása. Számunkra is a csönd teremt lehetőséget a hallásra. Megszűnnek a figyelmünket elterelő hatások, melyek szinte elrángatnak minket a hozzánk szólni akaró Istentől.

A másik nagy példa Illés próféta, aki Jezabel királynő üldöztetése elől menekülve a pusztán át a Hórebhez érkezik. Már a pusztai út is lemondásra kényszerítette. El kellett hagynia a zajos, „civilizált” világot, az emberek forgatagát, ahol eddig jó ügyért, az Isten ügyéért küzdött. A poros vagy köves úton marad a csönd, a természet neszei, a magány. Esetleg még a bot kopogása az úton. Óhatatlanul magába fordul a vándor. Megrohanják a gondolatai. De nincs kinek elmondani, nincs kivel megvitatni. Így érkezik el a Hórebhez, az Isten hegyéhez, ahol Isten a csöndes szellőben szól hozzá. Isten, mint aki igazán komolyan veszi Illést, rögtön a lényegre tér: „Mit keresel itt, Illés?” Aztán Illés elpanaszolja az egész életét. Hogy egyedül maradt, és éppen abban a vállalkozásában maradt egyedül, amit Istenért végzett. Isten meghallgatja és új feladattal bízva meg, új erővel ruházza fel.

Nemcsak mi juthatunk olyan helyzetbe, hogy szükségünk van Isten szavára, az elevenítő szóra. Látjuk, a legnagyobbak is koldusként tartják a markukat, ha Isten elé állnak. Mi is tarthatjuk hát. De a csönd és a magány szinte előfeltétele a hallásnak. Ha nem takarítjuk el Isten szava elől a torlaszokat, akkor sajnos hiába várunk. A külső és belső csend megteremtése tehát elsőrendű feladatunk. Isten nem tud ahhoz szólni, aki nincs jelen, akinek a figyelme szétszóródik. Hisz nincs aki meghallja, felfogja a szót. Kell szakítanunk az időnkben csöndeket, mikor senki és semmi más számára, csak Isten számára leszünk elérhetőek. A külső csönd pedig mintha felerősítené a bennünk lévő zajokat, kiáltásokat. Ezek kettőzött erővel törnek ránk. Érdemes megvívni ezt az új harcot is. Most már akadálytalanul érhet el hozzánk Isten szava. Istennek ez a beszéde nem locsogás, hanem egész lényünket megragadó szó. Megragadni azonban csak akkor fog, ha engedjük. Ha készségesek vagyunk, akkor kiszolgáltatja magát nekünk. Csak így lehetséges a megértése. Feltárulnak előttünk Isten titkai. Képesek leszünk elhinni – és nem csak olvasni – ezeket a szavakat: „Isten úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte.”

Ora

Kelemen Krizosztom OSB: Szükség van-e hitvallásos iskolára?
(megjelent az 1947-es Vigiliában)

Falusi emberekkel beszélgetek. Tudja uram, szólnak ők, a gabona, a kultúrnövények, mostohagyerekei a földnek, de a gaz, az édesgyermek. Egészen úgy van az Isten szántóföldjén, a mi lelkünkben is, válaszolom én. Az erény, az erkölcs mostohagyermek lelkünknek, de a tévedés, a bűn, az édesgyermek. Bizony a kultúrnövényeket vetni, palántálni, öntözni, gyomlálni kell, a talajt számunkra előre gondosan meg kell művelni, mégis nehezen teremnek, de a gyom, a gaz, díszlik magától is. A pedagógiai individualizmus szélsőséges hirdetőinek aligha lehetett virágos kiskertjük, másként rájöttek volna a falusi emberek egyszerű bölcsességére, s nem tanították volna: hagyni kell a természetet magára, tökéletesen elvégzi az a hivatását magától is. Hát hiszen elvégzi, de abból a közellátás aligha szállíthat az ellátatlanoknak.

Minden kornak szólnak Izaiás próféta döbbenetes szavai (59, 9.24.): „Nappalt vártunk, és itt az éjszaka; világosságot, és sötétben botorkálunk, mert elbukott a küzdőtér és feledésbe merült az igazság.”

Az egyéni tapasztalat, a széles látókörű emberekkel való érintkezés, történelmi tanulmányaink meggyőznek bennünket arról, hogy egyes emberek, családok, népek akkor szakítanak végleg Istennel, mikor már a gátló erkölcsi törvények „nyűgét” lerázták, mikor lejtőre jutottak, a bűn, a pusztulás lejtőjére. E két tény között ok és okozati kapcsolat van.

Mint a nappal a világosság, sugárzik Istenből az igazság. Azért vallja Miguel Cervantes: „Donde está la verdad, está Dios” – „Ahol az igazság, ott az Isten”. Shakespeare költészete, Leonardo, Velázquez művészete hódolat az igazságnak. Az ő alkotásaikban éppen az igazság hatalma az, ami lenyűgöz bennünket. Egzisztenciális alapja a művészetek művészetének, a lélekformálásnak, a nevelésnek is az igazság. Magán viseli-e azonban az igazság lényeges ismertető jeleit az a tan: „Ami a faj érdeke, az az igazság”? Hova vezetett ez a tan?! És mi lesz a világból, ha a tárgyi igazság szedi sátorfáját, s helyet készít, sőt trónra emeli a mindenkori hatalom ízlése szerint formált „igazságot”?

A családi és iskolai nevelésnek tehát csak a tárgyi igazság kultusza lehet az elve és gyakorlata. A nevelésnek meg kell maradnia a változatlan igazság és a változó korviszonyok tárgyilagos, minden nyugtalanító elemtől mentes összehangolásának. Az állandóságot, az elvi alapon maradást, a nyugodt lelki derűt, a természetes és természetfeletti célok biztosítását, magát az igazságot mindig a hitvallásos iskola nyújtotta elfogultság és előítéletek nélkül. Ezt érzik és tudják a szülők, azért viszik sokszor nem vallásos szülők is gyermekeiket hitvallásos iskolába.

Egy emberöltőn belül két világkatasztrófát éltünk át. Mindkettőt az egyéni és nemzeti önzésnek az egyetemes emberi érdek fölé helyezése okozta. Csak szilárd erkölcsi alapon nevelődött jellem tud mindig és minden körülmények között igazságosan gondolkodni és cselekedni. Az igazságos élethez az ész és annak produktuma, az ismeret csak utat jelez, világot gyújt; az elhatározás, a

cselekvés közvetlenül érzelmi és akarati indításból születik. Csak jó fának lehet jó gyümölcse. Jó cselekedet állandóan csak erkölcsi jóságból, tiszta érzelmi világból, lelkiismeretességéből, jellemből fakadhat. Az állandó erkölcsös cselekvés motora csak a legfőbb isteni parancs: a szeretet lehet. Ennek az égből táplálkozó ihlető és lendítő erőnek a segítségével tudta a katolikus nevelés művészi egységbe foglalni az egyéni és közösségi élet kifejlődésének feltételeit és követelményeit. Megoldotta a paradoxonnak látszó feladatot társadalmi vonatkozásban az egyesek életében, a békésen egymás mellett élő keresztény nemzeti államok fölépítésével nemzetközi viszonylatban.

Ellensége lehet-e a keresztény nevelés a földi boldogulásnak és a földi boldogulás lehetőségeit biztosító államnak? Erre a kérdésre már az őskeresztény évszázadok nevében Tertullianus megfelelt. „Nem vagyunk idegenek az élettel szemben. Mi igenis tudjuk, hogy hálával tartozunk Istennek, teremtető Urunknak. Műveinek semmiféle gyümölcsét vissza nem utasítjuk; csak mérsékeljük magunkat, hogy ne használjuk azokat mérték nélkül és rosszul. S így mi sem élünk ezen a világon fórum és mészárszék nélkül, sem fürdők, házak, üzletek, istállók nélkül, sem a ti vásáraitok vagy kereskedelmetek nélkül. Mi veletek együtt hajózunk és katonáskodunk, műveljük a földeket és kereskedünk, kicseréljük portékáinkat és rendelkezésekre bocsátjuk munkánkat. Hogyan tűnhetünk föl tehát előttetek haszontalanoknak ügyeinkre nézve, amelyekkel és amelyekből élünk, azt valóban föl nem foghatom.” (Apol. 42.).

Az egyetemes emberi és a jellegzetes népi tulajdonságok zavartalan együttesét is a keresztény nevelés valósítja meg legtökéletesebben. A népek hangversenyében ugyanis nem egy sajátos színt, zengését vesztett átlaghangra, hanem egyéni jellegüket, bájukat megőrzött hangok sokféleségére van szükség, amely sokféleségbe magasabb egységet a zene lelke, az eszme visz. Minden nép annyit ér a nagyvilág számára, amennyi egyéni sajátossággal tudja megvalósítani az örök emberi eszményeket. Az egyetemes emberi ugyanis mindig csak egyéni módon jelenhet meg. Csak az új szín vonz. Az azonosság, a kópia, nem érdekli az embereket. Anélkül, hogy a népek testvéri közösségüket diszharmonióba fullasztotta volna: az Egyház volt a népi jellegüket híven megőrzött keresztény nemzetek fölnevelője.

Tirolban kérdezte egy útitársam: Miért építettek itt annyi kápolnát, templomot? S mikor építették? – folytattam a kérdést kérdéssel. Az épületek állapota, stílusa mutatja, hogy régen, hangzott a válasz. Bizony régen. Mikor az idegenforgalom még nem hozta a pénzt, mikor a mindennapi kenyérért ugyancsak meg kellett küzdeni a sziklás talajjal, a rövid és viszontagságos érlelő idővel, zord éghajlattal.

Nemrégiben szó volt róla hogy a nyugati demokráciában nincs államilag bevezetett hitoktatás. Nekünk, magyaroknak mindig nehezebb volt a sorsunk, mint a nyugati népeknek, azért éreztük és érezzük ma is, hogy nagyobb szükségünk van istenre, mint a szerencsésebben elhelyezkedett népeknek. Így van ez küzdelmes életünkben, így kell lennie és így kell maradnia a nehéz magyar sors hordozására képesítő nevelésben is.

szerkesztette: Juhász-Laczk Albin OSB

Labora

Szent Jakab Ház - a Főapátság vendégháza

Van egy mondás az idegenforgalomban, mely szerint szálláshely nélkül nincs turizmus. Habár Pannonhalmán ez a tézis is – mint megannyi más – megdőlni látszik, azonban biztos, hogy megfelelő kínálat nélkül nem lehetséges a turisztikai fejlődés. Egy pannonhalmi látogatás mindig kínál valami egyedit, hogy a *vendég* boldogabban távozhasson, mint ahogyan érkezett. A Főapátság régi dédelgetett vágya, hogy a zárandokok, a vándorok, az utazók méltó körülmények között tölthessék az éjszakát Pannonhalmán, akár ha csak megállnak nálunk, vagy egy egész napos látogatáson vannak túl.

Ezen gondolatok alapján született meg az elképzelés, hogy a Főapátság tulajdonában lévő területen a turisztikai vonzerő fejlesztési program keretében Európai Unió támogatással a vendégház megvalósulhasson.

A Szent Jakab Ház a Cseider-völgyben, a Kosarasdombon elhelyezkedő látogatóközponttól északnyugatra fekvő 3 hektáros területen fekszik, amely korábban az Apátság gőzmosodájának adott helyet. A vendégház a meglévő közösségi épület átalakításával és öt új épület megépítésével jött létre. A korábban a Főapátság mosodai funkcióját ellátó épület egy része bontásra került, a közösségi helyiségek (étkező és kiszolgáló helyiségek) a felújított, korábban lakóépületként szolgáló szárnyban és a hozzá csatlakozó új épületben kaptak helyet.

Az öt új épület egyike ma egy hetvenfős konferenciaterem helyszíne, míg a másik négy épület ifjúsági szálláshely besorolással bíró vendégház. A négy épület - melyek befogadóképessége összesen hatvanhét fő - közül az első családi szálláshely, két darab hatágyas és egy egyágyas

Labora

szobával, mindegyikhez saját fürdőszoba valamint teakonyha is tartozik. A további épületekben tizenhat ágyas és kétágyas szobák találhatók, saját vizesblokkokkal. Az épületek külön előnye, hogy kívülről megközelíthető szaniter helyiséggel is rendelkeznek, így adott esetben egy-egy sátorozni vágyó csoportot vagy akár egy rendezvényt is ki tud szolgálni.

A vendégház szinte érintetlen természeti környezetben fekszik a Főapátság közvetlen környezetében. A helyszín tökéletes kombinációja a nyugalomnak, az elmélyülésnek és a kikapcsolódásnak. Első gondolataink a megvalósítás körül azok voltak, hogy a lelkeség gyakorlati helyszíne a főmonostor érezhető közelségében maradjon, mégis legyen meg a megfelelő távolság, ami biztosítja a szerzetesi élet nyugalalmát. Ennek sikerét mi sem bizonyítja jobban, hogy a vendégház mára már nem csak zárandokközpont, hanem a pannonhalmi turizmus vérkeringésébe bekapcsolt szálláshely.

Elsődleges célközönségünk továbbra is a szakrális turizmus résztvevői, de tréning vagy konferencia helyszínként, családi nyaralás vagy osztálykiránduló csoportok szálláslehetőségeként is igyekszünk megmutatni és megmértetni magunkat.

A Szent Jakab Házat Fidél atya irányítja, és Nagy Péter munkatársunk gondoskodik arról, hogy vendégeknek semmiben ne legyen hiánya.

A Díjak:

A Szent Jakab Ház tervezője, a CZITA Építésziroda és építői ezzel az alkotással a tavalyi évben elnyerték a Média Építészeti Díjat a megvalósult épület kategóriában, valamint döntősök voltak a hg.hu Design Award építészet kategóriában.

Egy hónappal ezelőtt, egészen pontosan 2012. április 19-én Frankfurtban pedig az AIT / Award for the very best in Interior and Architecture / szakrális épület kategória 1. díját nyerték el. A díj értékét leginkább talán az jelzi, hogy az 1890-ben alapított AIT építészeti és belsőépítészeti folyóirat által meghirdetett nemzetközi pályázatra 46 országból 1550 pályamű érkezett, a 13 tagú nemzetközi zsűri 20 kategóriában osztott ki díjakat.

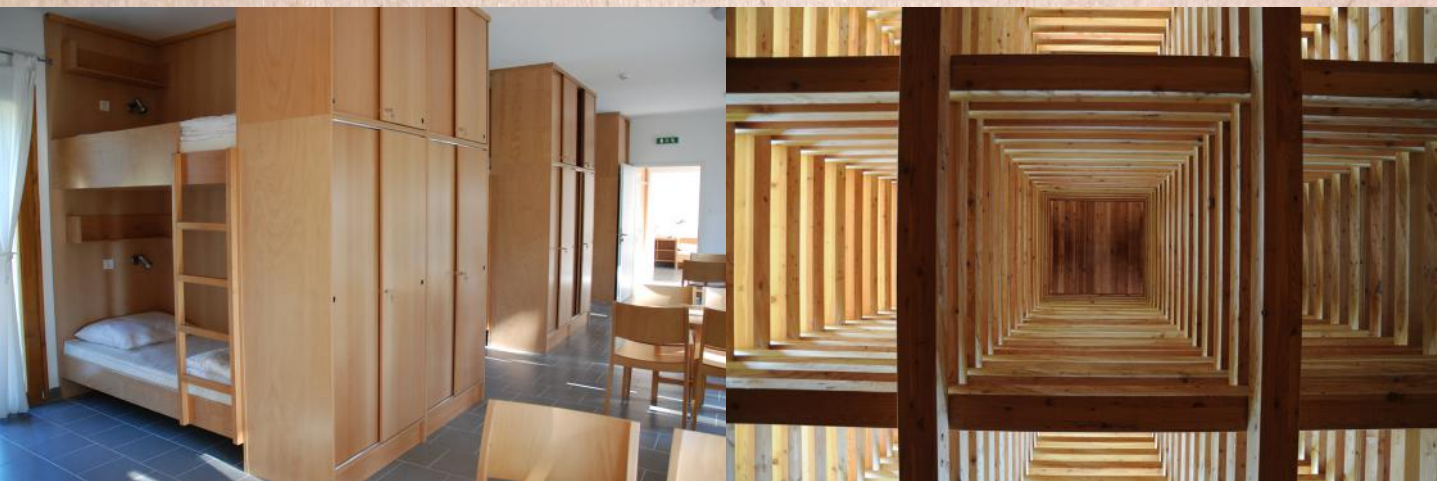
Az Erdei Kápolna

A zárandokház részeként épített, a terület erdős-ligetes részébe bújtatott kápolna az elvonulásnak, a csendes szemlélődésnek és az egyéni imádságnak ad teret. Az erdei kápolna alapterülete viszonylag kicsi, mindössze húsz négyzetméter, magassága kilenc méter. Mind tervezése, mind építése a maga nemében egyedülállónak mondható: vízszintes vörösfenyő fagerendákból épül fel, a nyílások rései a máglyarakásszerű szerkesztésből adódnak. Az egyes elemek keményfa csapokkal kapcsolódnak egymáshoz.

Az építése valódi közösségi összefogás, a vállalkozó, az építésziroda és az építészhallgatók kétkezi munkája, amelyről Czigány Tamás építész így nyilatkozott: „Felemelő napok voltak. Laudessel kezdtük és Vesperással fejeztük be a napot. Az építkezés során volt egy nap, amikor kollektívan elaludtunk, és így lemaradtunk a reggeli imádságról. Nyolc körül lehetett, amikor az építő munkások érkezése ébresztett bennünket. A mesterek az elején azt mondták, nem így kell rönkházat építeni, aztán pár nap után fotóztak és a vége felé sokszor elhangzott, hogy de jó volna, ha még tovább tartana.”

A kápolna átmeneti tér a természetben: nincs rajta ajtó vagy ablak, nincs benne fűtés és mesterséges világítás. Átfúj rajta a szél, átsüt rajta a nap.

Veiland László, marketingigazgató

Akikre büszkék vagyunk

Papp Szabolcs szerzői est

Április 21-én iskolatársaim és zenetanáraink közreműködésével koncertet adtunk saját darabjainból a gimnázium tornatermében.

Kiskorom óta szerzek zenét, a Pannonhalmán eltöltött hat év alatt pedig igen tetemes mennyiségű, zongorára és kamaraegyüttesekre írt darab gyűlt össze. Ezekből válogattuk ki a legjobbnak vélt, körülbelül egy tucat darabot, melyek a koncert keretében végül megszólalhattak. Stílusában és hangszerelésében is igen sokszínűnek bizonyult a koncertanyag: rövid karakterdaraboktól kezdve a szigorúbb szerkesztésű bécsi klasszikus műtett-gyakorlatokon át egészen a mai filmek zenéit idéző, kötetlen fantáziáig igen sok minden hangzott el a bő óras szerzői esten.

A koncertre nagyon sokat készültünk és szép számmal jöttek el diákok, tanárok, rokonok és ismerősök. Utólagos visszajelzéseik igen pozitívak, biztatóak voltak.

Az érettségi letétele után sem akarom abbahagyni a zeneszerzést: a

felsőoktatásra való jelentkezéskor első helyként a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem alkalmazott zeneszerzői szakirányát jelöltem meg; a felvételi és az elbírálás azonban még előttem áll, kemény mezőnyben kell majd megmérgettnem. Pannonhalmára is szeretnék majd az elkövetkezendő években visszatérni és zenémmel gazdagítani azokat a koncerteseményeket, melyekre a bencés öregdiákok eddig is rendszeresen visszajártak.

Papp Szabolcs 12.a

Egy tiszteletbeli prefektus – Fr. Sebastian

Community – Not the icing on the cake: It is the cake.

Közösség – nem a hab a tortán: hanem maga a torta. Valójában nem is törekszem arra, hogy szebb magyar fordítást találjak ennek az angol mondatnak, hisz egy élet bencés tapasztalatát fogalmazza meg, és nekem a torta java része még valószínűleg hátra van. Tavaly nyáron csak megéreztem valamit abból a bölcsességből, amellyel a messzi Saint Vincent apátságban találkoztam. A testvériskolai kapcsolatot kellett meghosszabbítanom. Azért mentem, hogy végzős diákjaink közül kettő továbbra is eltölthessen egy-egy évet Pennsylvaniában. A kapcsolat ottani hídfője Father Sebastian, azaz Sebestyén atya, aki a belső idő szerint néha nagyon is hosszú egy-egy év alatt – mintegy (nemcsak tiszteletbeli) prefektusként – gondját viseli a két pannonthalmi diáknak. Bencés öregdiák ő is. Kőszegen tanult, mielőtt életébe beleszólt a történelem.

Sebestyén atya, a gimnázium nyugalmas tanulmányi idejét számodra megrövidítette a világháború, és ami utána következett. Mégis, kik voltak azok a tanáraid, akik később is meghatározó példaképek maradtak?

Sok bencés neve eszembe jut. Kurbély Vince, az osztályfőnököm, vagy Rezek Román, akinek a szakkörén megtanultuk, mi is az a kutatómunka, mit jelent tudományos vitát folytatni. Ővele később, külföldön is tudtam tartani a kapcsolatot. Egy hadifogolytábor lelkesze volt Franciaországban, és amikor nála jártam, szűkös körülményei ellenére még szállást is tudott adni egy szerszámoskamrában.

Kutató ember volt, mindig nyitott az újra. Kőszegen tőle hallottunk Prohászkaról, Párizsban már Sartre-ról írt kritikát, élete főműve pedig a nagy francia antropológus, Teilhard de Chardin műveinek értelmezése és magyarrá fordítása lett.

Meghatározó példaképről kérdezel? Talán így, annyi idő után a legelevenebben Zénó atya örök optimista mosolya él bennem. Istennek hála Zénó atya még ma is él – a legidősebb szerzetes Pannonhalmán. Akkoriban ő volt a legfiatalabb szerzetes Kőszegen. Friss diplomával tanított bennünket, és biztosan állíthatom, hogy sorsom későbbi alakulására is nagy hatással volt.

Akikre büszkék vagyunk

Hogyan kerültél az Egyesült Államokba?

A kommunisták elől menekültünk el külföldre. Nekem még nem volt érettségim, ezért a család egyik első állomáshelyén, Innsbruckban a magyar gimnáziumba jártam. Már ott, Ausztriában gondolkodtam papi-szerzetesi hivatáson, de aztán tovább követtem a családot Franciaországba, majd a jobb megélhetés reményében a tengerentúlra. Megérkezésünk után Amerika a legrosszabb arcát mutatta felénk. Munkát nem kaptak szüleim, embertelen körülmények között kellett laknunk, éhezve, kiszolgáltatottan, a nyelv ismerete és jó barátok nélkül. Már azon gondolkodtunk, hogy vissza kell térnünk Európába, amikor egy szerencsés véletlen folytán a hatóságok értesültek az emberi méltósággal aligha összeegyeztethető helyzetünkről, és fordítottak sorsunkon: lett munkánk és lassan megélhetésünk is. Jó kémikusként a vegyi üzemben, ahová kerültem két hét alatt előléptettek. Orvos szerettem volna lenni vagy kémikus. Hamarosan kaptam is egy ösztöndíjat Belgiumba, a Leuveni egyetemre. De egy félreértés miatt, mint menekültet, nem engedtek ki az országból. Nagyon el voltam keseredve, hisz tanulmányok nélkül nem válhattak valóra álmaim. Ekkor látogatott el hozzánk Zénó atya testvére, Jáki Szaniszló atya. Emlékszem, elmentünk sétálni. Arról beszéltem neki, hogy mennyire szeretnék orvos lenni, de mintha olyan vágy is lenne bennem, hogy közvetlenebbül is szolgáljam az Urat. Szaniszló atya végighallgatott, aztán – talán épp azért, hogy a döntésben segítsen – Saint Vincent kolostorának főiskoláját ajánlotta; én pedig követtem szavát. Akkor még nem indult el a magyar bencések Woodside-i alapítása, bennem pedig egyre sürgetett a belső vágy, hogy bencés lehessenek. Nem vártam hát tovább: itt jelentkeztem novíciusnak.

Szerzetesként egy gazdag élet számos feladata közül melyek álltak hozzád a legközelebb?

Nagyon szerettem tanítani. Valójában még most is szívesen teszem, legyenek itteni novíciusok, akiket teológiára vagy filozófiára kell oktatnom, vagy frissen érettségizett pannonthalmi diákok, akiket az angol nyelvvel való küzdelmeikben bátorítok. Szép keretet ad ez a nyelv az életemnek. Kezdetben ugyanis angoltanár szerettem volna lenni. Annyira lelkesített ez a gazdag, rendkívül alkalmazkodó,

mindent megragadni törekvő nyelv, de aztán Leuvenbe küldött a rend, hogy filozófiából doktoráljak. A végzettséget megszerezve tanítani kezdtem, de ismét módosított feladatomon az apáti akarat: magiszter lettem, azaz a rendi fiatalok vezetője, mestere. Nagy kiváltság és megtiszteltetés, ha az ember másokat kísérhet spirituális útjukon. Miközben én oktatom őket a bencés életre és lelkeségre, valójában ők tanítanak engem, hogy miként is lehet megbirkózni önmagunkkal, miként lehet helyet találni egy közösségben, hogyan alakul az emberben az elköteleződés és az Isten iránti vágy. Novíciusmesterként azt is hamar meg lehet tanulni, hogy a legnagyobbak tűnő emberi kihívások is természetszerűleg hozzá tartoznak az emberi élethez.

A pannonthalmi diákok amerikai mestereként miben látod a magyar fiatalok erősségét?

Magamat látom bennük. Nem naívak. Amit megtanultak, azt már asszimilálták, az már beépült gondolkodásmódjukba. Nemcsak „leckét csinálnak”, hanem tapasztalatot gyűjtenek, kultúrát építenek. És mindezt a már meglévő, széles tudásukra építhetik. De ami a legfontosabb: egészséges lelkeséggel jönnek. Több szerzetes is emlegeti azt a magyar fiatalembert, aki rendszeresen járt az szerzetesközösség imádságára. És ezek maradandó élmények.

az interjút szerkesztette: Juhász-Laczkó Albin OSB

Életünk

Néptáncról, Pannonhalmáról

Elmondom, miért szeretem a néptáncot, és hogy is van ez itt Pannonhalmán. A néptánc számomra egy nyelv. Az a nyelv, amin a legjobban el tudom mondani a lánynak, hogy mit gondolok róla. Egy koedukált történettel kezdem. Táncolunk? – kérdeztem. A lány a kezét nyújtotta, és máris benne voltunk a forgatagban. Négyessel kezdtünk, ez a széki táncrend eleje. Ilyet már táncoltam. Aztán a zenészek lassúra, majd csárdásra váltottak. Ezek már páros táncok. Pár lépés múlva nem tudtam, hogyan tovább, így bevallottam, hogy a Pannonhalmi Bencésbe járok,

ami, ugye, nem koedukált, és csak legényeseket tanulunk. Így aztán felborult a világ rendje Budapesten, a Táncháztalálkozón, ahol egy tánc erejéig nem én irányítottam a lányt, hanem ő engem.

A pannonhalmi néptáncoktatásnak azért mégis van pár előnye. Például könnyű megszervezni, hogy elmenjünk egy táncházba, és ez feldobja a hétköznapiakat. Az iskola ugyanis támogatja a népi hagyományok ápolását. Aztán a táncban nem mindegy, hogy milyen az a legényes, amivel kiállunk. Ez az a tánc, amivel el

tudjuk mondani a lánynak, hogy még a csillagot is lehoznánk az égről, ha komolyra fordul a dolog. Szerencsére, a legtöbb táncban van tanítás, így a többi táncot ott is elsajátíthatjuk.

Az ovis néptánc után sokáig nem táncoltam. Aztán, mielőtt Pannonhalmára jöttem, voltam egy-két táncban, és kedvet kaptam hozzá. Mivel régóta érdekeltek a néphagyományok, és Pannonhalmán lehetett jelentkezni erre is, jelentkeztem, és nem bántam meg. Ez az a szakkör, amit a négy év után is magammal viszek.

Fenyvesi Tamás 12.b

Junior „prímások”

A magyar népzene kiemelkedően értékes és gazdag kincsünk; uniformizálódó világunkban azonban kiveszőben van az a hagyományos életforma, mely kialakította és megőrizte azt. E veszélyt felismerve indult el a tánc- és zenei mozgalom, mely a kárpát-medencei népek zenei és tánc- és zenei hagyományainak összegyűjtését, megőrzését és továbbadását tűzte ki célul. Ennek szellemében iskolánkban minden évben van népzenei koncert, alkalmanként tánc- és zenei is. Emellett citera, népi vonós hangszerek és néptánc tanulására van lehetőség.

A citeraórákon Kozma Ildikó vezetésével népdalokat tanulunk, és a dallamokhoz kíséretet írunk prím-, tenor- és

bőgőciterára, így citerazenekarunk a népi vonósbandákéhoz hasonló kamarazenét játszik. Karácsonyi műsorokon, népzenei versenyeken és hagyományőrző rendezvényeken szoktunk szerepelni. 2011 őszén a KÓTA Országos Népzenei Minősítőn a tápi Rozmaring Népdalkörrel ezüst fokozatot kaptunk, novemberben pedig a pannonhalmi tűzoltóbálon léptünk fel környékbeli táncosokkal.

Népi vonós hangszereken (hegedűn, brácsán és csellón) 2008 őszétől lehet tanulni. Akkor két zenekar is alakult, s májusban már kalotaszegi legényessel és dunántúli muzsikával léptünk fel az iskolai Ki mit tud-on. Jagudits Balázs eredményes tanító

munkájának köszönhetően zene kategóriában megszereztük az első és a harmadik díjat. A tagok azóta javarészt elballagtak. A jelenlegi zenekarban Kapovits Ábel a prímás, Kozma Roland bőgőzik, én pedig brácsázom. Ábel tanítását két év alapozás után Balázs – aki alapvetően brácsás – a szintén pannonhalmi Földi Pálra bízta, engem viszont továbbra is ő tanít. Roland korábban Balázstól és a nyalkai Tanai Pétertől tanult. A zenekar óvodai, iskolai és saját szervezésű tánc- és zenei rendezvényeken muzsikál. Felléptünk már az Egy jó koncerten és a tápi Hegysori Tavaszon is.

Fenyvesi Attila 12.a

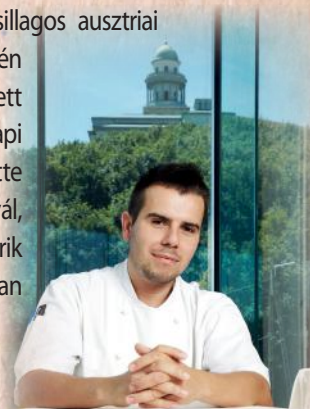

Életünk

Hírek a Viatorból

Gyurik Gábor, a VIATOR Apátsági Étterem és Borbár séfje a fővárosban kezdte karrierjét. A budapesti Lou Lou, majd az Onyx étteremben eltöltött idő alatt fejlesztette szakmai tudását. A Viator Étterem nyitásától (2010. május) kezdve ő irányítja a kulináris különlegességeket kínáló pannonthalmi konyhát. Idén áprilisban a két Michelin-csillagos ausztriai Landhaus-Bacher Étterem szakmai képzésén vett részt, ahol Thomas Dorfer séf mellett közreműködött a konyha mindennapi munkájában. A képzés utolsó napján vette kezdetét a Wachau Gourmet Fesztivál, amelynek nyolcfogásos gálavacsoráján Gyurik Gábor a két sztárséf - Thomas Dorfer és Juan Amador - munkáját segítette.

A Merkbau Építőipari és Kereskedelmi Kft. a pannonthalmi Látogatói Központ – Viator Apátsági Étterem és Borbár – épületért Építőipari Nívódíjat kapott. A nívódíj mellé járó bronztábla avatására idén májusban került sor egy rövid ünnepség keretében, amely éppen úgy szólt a kiemelkedő minőséget nyújtó kivitelezőről (a Merkbau Kft-ről), mint az igényes megrendelőről (a Pannonthalmi Főapátságról), valamint a történelmi múltat a kortárs építészeti elképzeléssel együtt kezelő tervezői koncepcióról, amely a Dick Sikkes vezette holland-magyar Roeleveld-Sikkes Architects Építész Stúdiót dicséri.

Rugalmas hagyomány

Az önreflexió, az útkeresés és a változtatás, mind a magánéletben, mind a gazdasági életben és az egyházban is elengedhetetlen. Pannonthalma a Bencés Konföderáció számtalan más apátságához hasonlóan jelentős változásokon megy át, akár közösségét, akár munkaterületeit, vállalkozásait és társadalmi környezetét tekintjük. A bencés apátkongresszus 2011. őszén úgy döntött, hogy egy szociológus professzor, Michael Hochschild segítségével felméri, miként alakul a XXI. század második évtizede elején a bencés monastorok belső világa és szociális környezete. A projektnek a „Rugalmas hagyomány” elnevezést adták, jelezve, hogy céljuk a jelen feltárása és a jövő keresése. Pannonthalma vállalta, hogy részt vesz a munkában, vendégül látja a számos kérdőívvel érkező professzort.

Michael Hochschild a fényes héten, április 10. és 24. között tartózkodott Pannonthalmán. A német teológus és

szociológus a párizsi Grande École professzora, és a kardiagnosztika tanszék vezetője. Az általa vezetett vizsgálat hátterében az az elméleti kérdés áll, hogy miként képes egy csoport (semmi más egyéb csoporthoz sem hasonlíthatóan) hosszú időn keresztül egy adott helyen élni, működni és környezetével gyümölcsöző kapcsolatban megmaradni. Az apátkonferencia és a projektbe bekapcsolódó monastorok saját kérdése ennek megfelelően: miként lehet az évszázados szerzeteshagyományt, közös örökségünket úgy átemelni a jövőbe, hogy a mának, a XXI. századnak is megfeleljünk.

A két hetes kérdőíves vizsgálat keretében Hochschild professzor tizenhat bencést és tizenhat világi munkatársat és szimpatizánst szólított meg. A pannonthalmi bencésektől, a közösség belső működésétől és elkötelezettségétől függ egyrészt a monastor jövője. Másrészt viszont a főapátság világi mun-

katársaival és a külvilággal is nagyon intenzív, ráutaltsági kapcsolatban van. A szerzetesközösség körül egy világi szimpatizánsokból álló hálózat alakul ki, s ezt a hálózatot támogatni kell: kezdve a tanároktól, munkatársaktól, alkalmazottaktól a plébániai és a liturgián részt vevő híveken keresztül a gazdasági partnerekig, beszállítóig és turistáig. Hochschild professzor két hetes ittléte során közel került közösségünkhöz, s felméréseinek eredményeibe bepillantást is engedett. Már az eredmények első kiértékelésekor rámutatott nagyon fontos, jövőbe mutató folyamatokra, és olyanokra is, amelyeken a jövő érdekében érdemes elgondolkodni. Az átfogó vizsgálat lezárásaként szeptemberben még visszatér, s az apátkonferencia mellett a pannonthalmi közösség tagjaival is folytatja a közös gondolkodást az idők jeleiről s a hagyomány korszerű megőrzéséről.

Rendes prefektusok

Interjú Titusz atyával

Kedves Titusz Atya!

Sokszor mesélsz a családról, szüleiről, testvéreiről, gyermek- és ifjú éveidről. Mi a legfontosabb örökség, amit átadtak, melyekkel megajándékoztak ezek a családi kapcsolatok?

Mindig is tudtam, hogy nagyon jó családba születtem. De igazán akkor jöttem rá, mit is jelent a család számomra, amikor Pannonhalmán novicius lettem, és életemben első alkalommal szakadtam el szüleimtől, testvéreimtől huzamosabb ideig. Szüleim sziklaszilárd jelenléte, az a közösség, melyet mi nyolcan: a hat gyerek a szülőkkel alkottunk, olyan evidencia volt számomra, mely lehetővé tette, hogy gyermekként játszva tanuljak, megszeressem azt a védett, de mégis folyton táguló világot, melyre megnyitották a szememet.

Pannonhalma egy szellemi, spirituális műhely diákoknak, szerzeteseknek, laikusoknak egyaránt. Hogy fogadtad, amikor világossá vált számodra, hogy vezető szerepet kapsz ebben a műben, melyet a Bencés Közösség évezredes hagyománya él-tet? Változott-e valami az évek alatt?

Teljesen váratlanul ért. Ráadásul életemben első alkalommal Főapát Úr az-zal indított, hogy az engedelmességnél fogva parancsolja meg e dispozió, az igazgatói munkakör elfogadását. Miután Főapát Úr ezt közölte velem, többet nem gondolkodtam rajta, csak előre tekintettem. Nagy lelkesedéssel vágtam bele, jól esett Főapát Úr bizalma. Nem voltam felkészülve erre a munkára, nem tudtam, mit kell csinálnia egy igazgató-nak. Már hat éve vagyok igazgató, és úgy látom, hogy lassan kezdek „be-

lejönni”. Sikerült egy ütőképes csapa-tot kialakítanunk a vezetésben. Három igazgatóhelyettesemmel hihetetlenül jól egészítjük ki egymást. Mindenkinek más erőssége van, ezt tudjuk egymás-ról, és az évek során megtanultunk úgy dolgozni-együtt, hogy mindenki a leg-többet tudja adni magából.

Hiányzik-e a tanítás? Mit jelentett az neked?

Igen, hiányzik. A tanítás egyszerre jelent számomra szellemi és emberi kihívást. A tanításban mindig az a kérdés számomra, vajon sikerül-e elérnem, hogy érdekelje a fiúkat az, amiről beszélek, kezdjenek el vele foglalkozni, akár észrevétlenül is, de szeressék meg a tantárgyamat. Ebben a folyamatban tekintettel kell lennem mindarra, amit a gyerek behoz az órára: egész lényére, a problémáira és azokkal együtt kell elérnem, hogy egyszerre megfelelően önmagáról kezdje el érdekelni az a világ, melyet megmutatok neki az órán keresztül. Nagyon kevés maradt a tanításból, el kellett fogadnom, hogy szaktanára lehet ténél is több egy diáknak, igazgatója csak egy van, és ha nem marad időm igazgatóként jelen lenni, akkor olyan hiányt hagyok magam után, amit nem pótolhatok szaktanári munkával, bármilyen kiváló is legyen az.

Hivatalodnál fogva sok ember „aty-ja” vagy. Nem csak a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumnak, hanem több tagiskolának is főigazgatójaként mire figyelsz leginkább, amikor emberekkel: diákokkal, kollégákkal, beosztottakkal dolgozol?

Mindig az embert igyekszem meglátni. Meg akarom találni a dohányzásba, „rosszkodásba” menekülő diákban is a benne lakozó igazi embert; fürkészve keresem kollégáim arcán, vajon mi hajtja belül, oda tud-e figyelni a munkájára, ha nem, miért nem, mi az, ami igazán foglalkoztatja. Ilyenkor érzem, mennyivel több időt kéne köztük töltönnöm és bosszant, amikor adminisztrációs teendők miatt kell az igazgatóiban csücsülnöm, ahelyett hogy velük beszélgetnék.

Rendes prefektusok

A közösségi élet, a számos iskolai kötelezettség, a papi életedből fakadó feladatok mellett, hogyan töltöttek? Mik a megújulás forrásai számodra?

Az egyik legfontosabb terület számomra a sport: év közben ez lehet a futás, nyáron leginkább az úszás, de ilyen lehet a foci is. Legjobban azt szeretem, ha a fiúkkal focizom. Ilyenkor úgy érzem, hogy fontos nevelői feladatot látok el: a szabad idejükben látom őket, nagyon fontos emberi szálak fonódnak közöttünk, és ugyanakkor én is kicserélve folytatom a munkámat utána. Komoly mulasztásomnak tartom, hogy sokszor napokon át nem mozgok a munkára való hivatkozással. Lelki életem szempontjából a zsolozsma és a Szentírás olvasása a meghatározó, mindennapi kenyerem.

Érdekes jellemvonásod, hogy "karizmatikus" (egyéniség) vagy. Hogyan találkozik benned a monasztikus életideál és a modern, fiatalos lelkiség?

Számomra az a karizmatikus, aki figyel a Szentlélek ajándékaira, keresi ezeket az életében, nyitott rájuk és élni akar

velük. Hatalmas lendületet tud adni a Szentlélek. Sokszor azt érzem, hogy az intézmény elfojtja a Lélek működését. Tudatosan kell figyelnem a bennem lakozó Lélekre, hogy meghalljam, és engedelmeskedjem szavának. A megfelelési kényszer, a hivatal verkleije nem erre van kihegyezve. Nekünk, szerzeteseknek meg kell maradnunk a Transzcendensre mindig nyitott embereknek, akik számára fontosabb a fentről érkező szó, mint az írásztal mellől érkező leirathalmaz.

Vannak-e terveid, melyeket mindenképpen meg szeretnél valósítani a jövőben?

Régi nagy álma az iskolának egy új tornaterem építése. Amióta prefektus lettem, ezt az álmot tovább álmodom, és hatalmas remény tölt el, hogy rövidesen valóra válik az álom. Szép, elegáns tér a mostani tornatermünk. Sok kedves emléknek, kosárlabda csapatunk sok nagyszerű győzelmének a helyszíne. Azonban mostanra minden szempontból kinőttük. Annyira nem felel meg a szabályoknak, hogy a hazai rangadókat is kénytelen Győrben játszani a kosárlabda csapatunk. A 90-es években, amikor az apátság ezer éves fennállásának ünnepére készültünk, nagyon közel álltunk egy új tornacsarnok megépítéséhez. A műemlékvédelem által jóváhagyott engedélyes tervekkel rendelkezünk, amikor kiderült, nincs elég pénzünk az iskola felújítására és a tornateremre. Vagy tornatermet építünk és 1-2 szint újul csak meg az iskolában, vagy teljesen felújítjuk az iskolát és a diákotthont, de nem lesz tornatermünk. Mivel a világháború alatt felhúzott épület menthetetlenül rekonstrukcióra szorult, kénytelenek voltunk ez utóbbit választani. Amint igazgató

lettem, elkezdtem feléleszteni e régi álmunkat. Kezdetben főapát úr arcán meglepetést, háritást láttam, „szép, szép, de miből fogjuk ezt finanszírozni?” válasszal próbálta rövidre zárnai a témát. Nem adtam fel, azzal kezdtem, hogy felkértem Gutowski Robertet (Ph94) és Busics Gyurit (Ph94), készítsenek egy tanulmánytervet a helyszín kiválasztására. Az új tornaterem épületének elhelyezésére az elmúlt huszonöt év során több mint tíz helyszín jött komolyan szóba. 2007-ben kristályosodott ki, hogy a legalkalmasabb helyszín a Hospodár Vár 2 feletti része, minél közelebb az iskolához, hogy egy alagúttal közvetlen összeköttetést lehessen biztosítani a diákotthon és a tornaterem között. A mostani terveken már több mint egy éve dolgozik Gutowski Robert (Ph94) építész irodája. A tervekkel kétszer voltak zsűriben, mindkét alkalommal komoly szakmai elismerésben részesültek.

A tavaly napvilágot látott sporttörvénynek köszönhetően pályázati lehetőség nyílt sportcsarnok építésére. Reményeink szerint júniusban megkapjuk az értesítést a nyertes pályázatunkról, ami azt jelenti, hogy az építkezés 70%-át finanszírozhatjuk cégek társasági adójának felajánlásából. A pályázat jelentős részét, 30%-át önerőből kell előteremtenünk. Ennek az összegyűjtésében nagyban számítunk minden volt diákunkra is. A gyűjtés részleteivel a nyár folyamán fogunk jelentkezni. Biztos vagyok benne, hogy közös összefogással fel fog épülni az új tornacsarnok, amely minden szempontból kielégíti a sportolni vágyó ifjúság igényeit, és lehetővé tesz azt is, hogy a jelenlegi tornateremből iskolánk hagyományaihoz méltó dísztermet alakítsunk ki.

az interjút készítette: Szalai Zsolt prefektus

Rendkívüli tanárok

Interjú Rékási Józseffel

Visszatekintve életedre, a tanításban-nevelésben és tudományos munkában töltött évtizedekre, kik voltak azok a személyek, mik voltak azok az események, akik/amelyek döntően hatottak Rád?

Abban az időben már a negyedik elemi után mehettünk középiskolába. Engem a Kalocsai Miasszonyunk nővérei tanítottak az első négy elemiben. Nagyon jó alapokat kaptunk írásból, olvasásból, számolásból. A kitűnőket a gimnáziumba javasolták. Így kerültem a Bajai III. Béla Ciszterci Gimnáziumba. Hatvanan voltunk Bognár Benedek osztályában. Kitűnő latin-magyar szakos tanár volt. Ő volt az egyik példaképem. Az állandó és sok felelet adta a biztos tudást. Ezt a módszert használom én is tanári pályám során. A másik példaképem Szabó Vilmos tanár úr volt. Ővele mentünk néhányan a háborúban kifosztott szertár fejlesztésére gyűjteni: rovarokat, növényeket, télen a légpuskájával csonttollú madarakat. Ketten osztálytársammal maláriát kaptunk. A mocsarak tele voltak szúnyogokkal. A ciszterci atyák és a kórház igazgatója Svájból kinint tudott szerezni a Vöröskereszten keresztül.

A háború alatt a bombázások során Simonyi Marián tanár úr mindkét lábát elvesztette. Ő még kúszva is feloldozta a haldoklókat. A mindenkori heteseknek kellett Simonyi tanár urat hordágyon az osztályba hozni. A rajztanárunk „civil” volt: a híres festőművész, Éber Sándor. Ha jó kedve volt, akkor egy nagyobb orrú, vagy loboncos hajú osztálytársunkat pillanatok alatt felrajzolta. A tanári pályámra ők hatottak leginkább. Szabó Vilmos tanár úr az ornitológia tudományába vezetett be.

Milyen családi indíttatást kaptál, mit adott a Bajai Ciszterci Gimnázium, mit köszönhetsz tanáraidnak, osztálytársaidnak?

Elemista koromban már ministráns voltam. Édesapám egyházközségi tag is volt, így gimnazista koromban Sulyok Ignác tanár úrnak a bajai kórház kápolnájában, ahol reggelenként misézett, szintén ministrálhattam. Édesanyám ragadványneve is elárulja a neveltetésemet: „a Szentés Borics”-nak hívták.

Barta Lénárd, francia-latin szakos tanár volt az internátus prefektusa. A végzős nagy diákokat is bevonta a szilencium szigorú betartatásába. A cserkészetben is részt vettünk, mint „farkaskölykök”. Télen nagy gombfoci bajnokságot rendeztünk. Tavasszal, ősszel: a Pandúr-szigeten nagy focimeccseket játszottunk.

A szegedi egyetemi évek mire hívták fel a figyelmedet? Kik tanítottak?

Pályád kezdetén milyen segítséget kaptál?

A Szegedi Tudományegyetemen mind a biológiai, mind a kémiai tanszékeken akadémikus professzorok tanítottak: Nagy megtiszteltetés volt a biokémián, Szent-Györgyi Albert volt tanszékén laboron részt venni, vizsgázni. Bereczk Péter professzor urat többször elkísérhettem, hátizsákját vittem a szegedi Fehértóra. Ide többször eljött madarászni a híres matematikus, Szőkefalvy professzor úr is. Ott tanultam meg röptükben is felismerni a madarak fajait. Ide többször lejárt Budapestről dr. Keve András egyetemi magántanár. Ővele is megismertetett Bereczk professzor úr. Ő javasolta, hogy a madártn mellett a madarak bromatológiájával (táplálkozásbiológia) és a madarak ektoparazitáival is foglalkozzam. Bejár-

hattam a Móra Ferenc Múzeum állatnani osztályára. Dr. Keve András javasolta, hogy diplomám megszerzése után folytassam a kutatásokat az ornitológia két témájában. Jeles szakdolgozatomra azt írta dr. Horváth Andor professzor úr, hogy doktori témává fejleszthető. Tízévi tanári munkám során elkészítettem a 429 oldalas disszertáciomat. Summa cum laude meg is védtem. A dolgozataim szakfolyóiratokban jelentek meg. Ennek köszönhettem, hogy a Nemzeti Biológiai Programban (IBP) egy lengyel professzor, Pinowszky irányításával részt vehettem.

Hogyan kerültél Pannonhalmára? Hogyan dolgoztál együtt a bencés tanárokkal?

Zoltán fiunkat a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumba adtuk. Ez az akkori rendszernek nem tetszett. Ezért Bácsalmáson a gimnáziumi igazgató-helyettesi beosztásomtól megfosztottak. Még Kecskemétre is lejöttek, hogyha nem adom oda fiamat, akkor minden a régiiben maradhat. Határozottan elutasítottam a felajánlást. Nekem elvem volt, hogy ne ott tanuljon a fiam, ahol én tanítok. Másik, fontosabb elvem, hogy mivel magam is, feleségem is egyházi iskolába jártunk, fiunkat és lányunkat is oda adjuk. Rendszeresen hoztam Otmar atyának az állami gimnáziumnak juttatott teszteket. Az egyházi iskolák akkor még ehhez nem juthattak hozzá. 1982-ben, 30 éve kerültem a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumba tanárnak. Itt is biológiát tanítottam, akárcsak Bácsalmáson. Szerencse, hogy a sejtbiológia tele van biokémiával, ezt nagy szeretettel tanítom. Mikor ide kerültem, bencés tanártársaimmal a legnagyobb egyetértésben tanítottam, mivel azo-

Rendkívüli tanárok

Jutott-e elegendő idő a tanítás mellett a tudományos munkára, és ott milyen területeken dolgoztál?

A tanítást tartottam mindig elsődlegesnek, s utána a tudományos munkát. Leginkább a nyári nagy vakációban tudtam a nagyobb munkáimat elvégezni. Az irodalomjegyzékem azért így is 245 munkámat tartalmazza. Ezek főleg bromatológiai cikkek, de legalább annyi a madár-parazitológiai cikkem is. A tudományra nézve két új tolltetű fajt írtam le. *Philoaterus hungaricus* sp.nova, a másikat egy indiai professzorral közösen: *Brueelia amandavae* címmel. Saxena professzor gyűjtötte a tolltetveket, s én határoztam meg. Ami nagy kitüntetésnek számít, hogy az USA-ban rólam egy új tolltetű fajt neveztek el *Myrsidea rekasi* néven, ezt a tetűt a Costa Rica-i esőerdőben élő madárról gyűjtötte Dagleish professzor.

Nevelői tevékenységed, munkamódszered elsősorban a szakköri foglalkozásokon mutatkozott meg. Milyen szakköröket vezettél, és mire nevelték azok tanítványaidat?

Tanári pályafutásom során nagy súlyt helyeztem a szakköri munkára. Nagyon élveztem a biológiai szakköröket. Laboratóriumi kísérleteket, az arborétumban pedig növénytani, állattani megfigyeléseket végeztünk. Ragaszkodtam a tudományos nevek megismeréséhez. A madárgyűrzést a mai napig is végezzük 6-8 tanulóval. Én még 1964-ben tettem le a madárgyűrző szakvizsgát. Amikor egy madár a tanuló kezében van, megismerheti az anatómiáját, tollazatát. Számos, az itteni arborétumban gyűrzött madarunkat jelentették vissza külföldről. A legtávolabbi madarunk egy süvöltő tojó (*Pyrrhula pyrrhula*). Mi novemberben gyűrűztük, s már a következő év májusában 2200 km-ről, Finnországból jelentették vissza. A bácsalmási gimnazista diákjaim még egyetemista korukban is velem jöttek gyűrzni fehér gólyákat. A hosszú évek alatt 1070 fehér gólyafiókát sikerült meggyűrzönni. A legtávolabbi gólyánk Dél-Afrika Georg District lucernásán hullott el. Ez közel tízezer km, onnét már csak az Indiai Óceán miatt sem repülhetett tovább.

Fontos üzeneted tanítványaid számára a következő évtizedekre?

Mit üzenek tanítványaimnak? Kötelességtudás, lelkiismeretesség, hazaszeretet. Ha ezeket orvosi receptre írnám fel, ezt írnám: Quantum satis!

nos nézeteket vallottunk. Sok bencés atyát is tanítottam, felkészítve őket az egyetemi felvételire, velük a mai napig jó kapcsolatban vagyok.

Tanulmányi területeken tanítványaid milyen „eredményeket” értek el, többségükben milyen egyetemekre kerültek, hogyan állták meg a helyüket későbbi munkaterületeiken?

Örömmre, mindjárt az első évben sikerült egy tanítványomat az OKTV első tíz helyezettje közé juttatni. Ő akkor még felvételi nélkül kerülhetett be az egyetemre. A 30 év alatt 680 tanítványom választott biológiai jellegű egyetemet. Nevezetesen: 380 az orvosi, fogorvosi, gyógyszerészeti egyetemet, a másik 300 állatorvosi, erdőmérnöki, biológus tanári, szakbiológusi, kertész-mérnöki kart. Már van 2 egyetemi tanár diákom is, mindketten a Debreceni Orvostudományi Egyetem professzorai. Még apáti tanítványom is van: a Ciszterci Rend nemrég megválasztott főapátja is tanítványunk volt. Ötven tanítványom bekerült az OKTV első, rangos helyezettjei közé. Szívesen vettek részt a Hazánk Mezőgazdasága Diák szemmel pályázatokon, a Pászthory Valter alapítvány pályázatain, valamint a Kitaibel Pál tanulmányi verseny országos döntőjében is jó eredményt értek el.

Bencés világ

Jeruzsálem, Jeruzsálem

A bibliai hagyomány alapján úgy tartják, hogy Sion hegyén van Dávid király sírja. A keresztény hagyomány Sion hegyéhez köti az utolsó vacsora eseményét, a lábmosást, a Szentlélek eljövételét, az első jeruzsálemi közösség életét, az első apostoli zsinatot és az Istenszülő Mária elszenderülését. Ezek az előzmények vezettek oda, hogy a Kr. u. 5. században már itt állt a Hagia Sion bazilika. Romjainak egy része a Dormitio Apátság alatt látható.

II. Vilmos német császár Abdul Hamid szultán engedélyével Jeruzsálem szívében, nem messze a Sír-templomtól építtette az evangélikus Megváltó-templomot (Erlöserkirche). A templom felszentelése napján (1898. október 31.) megvásárolta a szultántól a Sion hegyi telket, amelyen a kölni St. Gereon templom mintájára neobizánci stílusú apátsági templomot, hozzá kolostort építtetett, amelybe beuroni bencéseket hívott meg. Ezzel a gesztussal kívánta kifejezni, hogy Németországban vége a kultúrharcnak, továbbá, hogy a német császár nem csak az evangélikusoknak, hanem a katolikusoknak is uralkodója. A Dormitio-ban 2010-ben ünnepelték a templomszentelés, egyúttal az alapítás centenáriumát. Küzdelmes volt sorsuk az elmúlt száz esztendőben.

A Dormitio Apátság a Bencés Konföderáción belül közvetlenül a római prímásapát vezetése alá tartozik. Két függő házuk van: a Tabgha Perjelség a Genezáreti-tó partján és a hildesheimi Domus Jerusalem. 2011-ben választották (posztulálták) az apátság harmadik olyan apátját, akit a közösség választott, Dr. Gregory Collins ír szerzetest Glenstal monostorából.

A bencés közösség főként német testvérekből áll, de összetételük egyre inkább a nemzetköziség felé – Jeruzsálem erre motivál – mutat. Az apát ír, egy horvát, egy francia, egy szlovák-magyar, két lengyel, és egy félig spanyol és német szerzetesen túl a többség német származású. Ma 21 szerzetes tartozik a teljes közösséghez, 12 szerzetes él a Dormitio-ban. Az apátságban és a kisebb létszámú függő házaikban a hangsúly a méltón és fegyelmezetten végzett liturgián van. A münsterschwarzachi bencések zsolozsmáját imádkozzák helyi kiegészítésekkel. A reggeli és esti istendicséretet mindig éneklik, a vigiliát is vásár-, és ünnepnap előestéjén. A déli imaóra végén külön Jeruzsálemre, a Sion hegyre, a szent helyre alkalmazott békeimádságot mondanak. A liturgikus időszaknak megfelelően rövid polifon énekkel zárják a déli imát „Sion Megváltóját dicsérve.” Istentiszteleteik nyitottak a zárandokok, a szomszédos telken tanuló fiatalok és a Jeruzsálem bármely vendégszállásán lakó németnyelvű hívek számára. A vásárnapi konventmise a nemzetek feletti egyház valóságos megtapasztalásának helye és egyúttal testvéri találkozóhely is. A napot lezáró imádság (kompletórium) az altemplomban van Mária elszenderülése kultuszhelyén. Messze földről idevonzza a zárandokokat. Az altemplom hat mellékoltárának egyikét magyarországi adományokból építtették, Muzsinszki Nagy Endre festőművész tervezte. A fél kupolát borító mozaik középső alakja Szűz Mária, a Magyarok Nagymatyja. Feje felett két lebegő angyal Szent István koronáját tartja. Mellette Árpád-házi szentek: jobbán Szent István és fia, Imre, balján Szent László király, mellette Erzsébet, ferences rendi öltözetben, jobb kezében rózsával. A szent

baljával adománya felé mutat, bal keze alatt a történelmi magyar címer látható. A fehér márványoltáron ezüstlemezekből domborított képek vannak. Az ereklyetartóban magyar szentek és Gellért püspök relikviáit helyezték el. Az oltárlap alatt márványba vésvé a „Boldogasszony anyánk” első versszaka olvasható. A Patrona Hungariae-kápolnát magyar zárandokok és a jeruzsálemi hivatalos személyiségek jelenlétében 1931. május 2-án szentelték fel. A bencések istentisztelete, különösen is a Szent Három Nap ünnepélése számos zsidó hívőt vonz a Dormitio-ba. Igazában ezzel

Bencés világ

már el is mondtam munkájukat, amely főként az istentisztelet köré rendeződő zarándok-, és vendéggondozás, lelkipásztori munka. Ugyanez a feladata a csodálatos kenyérszaporítás helyén épült. Tabgha Perjelségnek is, melynek újjáépítését idén fejezik be, megáldása 2012 júniusában lesz.

A római Szent Anzelm Egyetem Laurentius Klein kihelyezett fakultása működik az apátság telkén. Ez egy egyetemi kollégium, ahová cca. 30 német fiatal (férfiak, nők, katolikusok és evangélikusok) pályázhat, és két szemeszterben biblikus ismereteket, szentföldi régészetet, teológiát tanulhatnak. Vendégprofesszoraikat szerte a nagyvilágból hívják.

Személyes érintettségem a helyeli kapcsolatban: 2004-ben papot szenteltem a bencés közösségnek, 2007-ben a prézesapátokkal látogathattam a Szentföldre, idén pedig több, mint két hónapig lehettem vendége a Dormitio Apátságának. Ott tartózkodásom során több vendéggel kerültem személyes kapcsolatba. 2012. február 2-án a kolostorban találkoztam William Rowan anglikán prímással is.

Jeruzsálem, a Szent Város csodálatos lehetősége a bencés szerzeteseknek, egészséges függetlenségükkel, nyitott, az ősegyháztól ihletett egységkeresésükkel oázis, élesztő, tiszta forrás a val-

lási szembenállás, felekezeti korlátok közé szorult hívők, keresztények számára. Csepp voltában is minta arra, hogy „mindenütt egy Úrnak szolgálunk”, akik az Istenben hiszünk.

Zarándokfeljegyzések

február 5, vasárnap

Délután nagyot kirándultam a városban. Gyalog mentem a Jaffa kapuig, ott villamosra szálltam, és elmentem az autóbusz állomásra, majd vissza a Damaszkusz kapun – egyenesen a Kardon – át haza a monostorba. Közel háromórás út, jól elfáradtam.

február 7, kedd

Csendes, munkás nap, igazi téli vihar hó nélkül. Nem nagyon kell szellőztetni sem, az ablakkeretek átengedik a szelet. Estére megtudtam, hogy a vihar sivatagi homokot hordott, ezért volt sötét.

február 8, szerda.

Abu Ghosh, olivetánus kolostor. A normandiai Bec-ből, Szent Anzelm kolostorából alapították őket. Lenyűgözően szép a keresztetek építette késő román templom freskótöredékeivel, a kriptában a forrással, amely mellett több évszázadon élnek emberek. A keresztetek

ezzel a hellyel azonosították Emmausz falut. Több Emmausz is van, ez mindenestre a judeai hegyekben, hatvan stádiumra, 12 km-re fekszik Jeruzsálemtől (Lk 24, 13-32).

február 14, kedd

Jeruzsálem közelében megmászunk egy dombot, melyet hadászati célra, megfigyelő pontnak használtak, jó rálátással a jerikói útra. Vele átellenben volt az irgalmas szamaritánus fogadója.

február 15, szerda

Bar'am elhagyott középkori zsinagógáját és a 20. században csellel kifosztott, elhagyott arab keresztény falut néztük meg. Mindkét látvány megrendítő volt: gyönyörű 5-6. századi galileai zsinagóga, amelyet a mohamedánok pusztítottak el, és egy szinte kortárs mai arab falu, amelyet a cionisták foglaltak el, és kergették el belőle a népet. Most mind-egyik elhagyott és lakatlan.

február 20, hétfő

Csendes hétfő. Reggel takarítottam. 10.30-ra elmentem Jan Assmann professzor előadására, az egyiptomi eszkatológiáról beszélt, az időfogalommal kezdte. Kiváló tudós, jó előadó is. Kákosy tanár úr barátja volt.

február 21, kedd

A legtöbb időt Silóban, az ősi silói szentély területén töltöttem: megnéztem a bizánci bazilika köemlékeit, majd azt a területet, amelyet az ősi szentély helyének tartanak, ahol a Szövetség Ládáját őrizték. Csendesen beálltam a szentély közepére és lepergettem lelkem előtt Héli főpap és Hannah párbeszédét és a kis Sámuel szolgálatát. Többször elmondtam Sámuel szavait: Szólj, Uram, hallja a te szolgád. A szentély feltételezett helyéről szakítottam egy szál vörös crochust, lepréseltem, és a Szentírásba tettem, a Jordánnál szakított margarétával együtt.

Könyvajánló

A szakralitás művészete

Graham Howes
a
szakralitás
művészete

BENCÉS KIADÓ

A művészet és a vallás viszonyáról folyó diskurzus felerősödni látszik a magyar közbeszédben. Idén a legkülönbözőbb fórumokon, egymástól független szervezésekben

Ebben a tájékozódásban kiváló lehetőség Graham Howes a Bencés Kiadónál megjelent A szakralitás művészete című új könyve. A szerző vallásszociológus. Sajátos nézőpontja számos új szempontot hív életre e témában. Rámutat a hit és a vallásos művészet bonyolult kapcsolatrendszerének sajátosságaira. Vizsgálódása főként angolszász területre korlátozódik, ám jól megválasztott példái kellő érzékletességgel árnyalják a mai megrendelő, a művész, a kultúraközvetítő és a kiállítás-látogató viszonyát a vallásos alkotásokhoz.

A könyv a közelmúlt vallásos tárgyú művein keresztül olyan területet vizsgál, ahol a történeti, teológiai, szociológiai és esztétikai nézőpontok egymásnak adnak magyarázatot.

Csordás Zoltán rajztanár

Bencés hírek

- A Szentatya a Nagyböjtöt idén is a bencéseknel kezdte. A Szent Anzelm Apátság temploma előtt Notker prímás-apat úr fogadta, és rövid imádság után innen indult a körmenet a Szent Szabina Bazilikába.
- 2012. június 5-én az Egyesült Államokban lévő Szent Anzelm Apátság 25 szerzetese új apátot választott a 63 éves Mark Cooper atya személyében. Elődje, a 62 éves Matthew Leavy apát úr 25 évig volt a közösség apátja. Mark apát úr 33 évig vezette az apátság iskolájának anyagi ügyeit. A választást az Amerikai-Cassinoi Kongregáció prézese vezette és iktatta be hivatalába az új apátot.
- 2012. február 26-án életének 85. évében elhunyt Georg Holzherr apát úr, aki 1969 és 2001 között volt Einsiedeln apátja. Rómában kánonjogból doktorált, majd Münchenben morálteológiát tanított. 1969. októberében Einsiedeln 57. apátjává választották. Apátként és a svájci püspöki konferencia tagjaként is elkötelezetten támogatta a liturgia megújítását a II. Vatikáni Zsinat szellemében. 2001-ben történt nyugalomba vonulása után lelkipáterként és lelkesként ténykedett.
- 2012. május 17-én, Krisztus mennybemenetelének ünnepén áldották meg a Szentföldön a Tabghában élő bencések új monostorát. Az esemény főcelebránsa Joachim Meisner kölni bíboros volt.
- A kamalduliak idén ünneplik anyamonostoruk, Camaldoli 1000 éves alapítását. Szent Romuáld itt buzdította szerzeteseit, hogy hivatásukat a magányban, remeteként éljék meg. A monostor ma ökumenikus és vallásközi párbeszéd egyik központja. 2012. április 12-én Disentis 21 szerzetese apátnak választotta Vigeli Monn atyát. A 44 éves új apát az apátság közelében született, rétoromán származású. 96 év óta ő az első helyi származású apát. A monostorba lépése előtt a Svájci Gárda tagja volt.
- 2012. május 10-én a Szentatya hivatalosan felvette a szentek sorába Bingeni Hildegárd (1089-1179) bencés apátnőt, és tiszteletét kiterjesztette az Egyetemes Egyházra. Ezen az audiencián jelentette be Angelo Amato bíboros, a Szenttéavatási Ügyek Kongregációjának prefektusa, hogy 2012. novemberében szentté avatják Maria Lujza Prosperi (1799-1849) bencés apátnőt.
- A Húsvét után tartott salzburgi apátkonferencián, ami idén Augsburgban volt, új elnököt választottak Theodor Hausmann augsburgi apát úr személyében. Albert Schmidt a beuroni kongregáció prézese pedig 2. asszisztens lett. Theodor apát úr Benno Malfer svájci prézes apátot, Albert apát úr pedig Theodor Hogg nyugalmazott beuroni főapátot váltja a tisztségben. Az első asszisztensi tisztségben Benedikt Röck, a salzburgi perjel-adminisztrátor maradt.

Sárai-Szabó Kelemen OSB

A BDSZ elnökségének nyílt levele Vízi E. Szilveszternek

Tisztelt Professzor Úr, kedves Diáktársunk!

Budapest – Pannonhalma, 2012. június 5.

A Bencés Diákszövetség nevében őszinte elismeréssel gratulálunk a Corvin-lánc díj elnyeréséhez.

E megtisztelő kitüntetéssel a magyar nemzet fejezte ki tiszteletét azért a teljesítményért, amelyet Ön a magyar tudomány és tudományszervezés területén nyújtott az elmúlt évtizedekben.

A Bencés Diákszövetség (BDSZ) is hálával tartozik Önnek mindazon munkáért, amellyel Ön a Diákszövetség Alapszabályába foglalt célkitűzéseket, a nemzettudat fejlesztését és ápolását, valamint a magyar társadalom erkölcsi felemelkedését támogatta. A BDSZ rendszerváltást követő újjáalakulása óta többször vett részt rendezvényeinken, világi fővédnöke volt 2006-ban az első Bencés Jótékonyági Bálnak, amely azóta hazánk egyik legrangosabb báli rendezvényévé vált. Elfogadta felkérésünket a Diákszövetség rendes évi találkozójára, Pannonhalmára, ahol nagyszerű előadást tartott. Diákszövetségünk a jövőben is számít az Ön segítő és közreműködő munkájára.

Biztosak vagyunk abban, hogy példája, személyes erkölcsi példamutatása számos fiatal bencés diáknak jelentett iránymutatást, és adott ösztönzést a magas színvonalú szakmai munkára és morális helytállásra. Örömmel tapasztaljuk, hogy számos ifjú tehetség kerül ki a bencés gimnáziumokból, akik a tudomány minden területén világszínvonalú munkát képesek végezni. Csak hogy néhány példát említsünk, a heidelbergi orvosi egyetem kutatóintézetében dolgozó diáktársainkra, az első magyar műholdat készítő munkacsoportot vezető diáktársunkra és Junior Prima Díjat nyert diáktársainkra utalunk.

Bízunk abban, hogy együttműködésünk a jövőben is gyümölcsöző lesz, és hozzájárul hazánk anyagi és erkölcsi fejlődéséhez.

Kukorelli István, elnök

Tombor András, alelnök

Deli Gergely, főtítká

Öregdiák-találkozó Pannonhalmán

Szokás szerint május utolsó szombatján, amely idén 2012. május 26-ára esett, került sor a Bencés Diákszövetség pannonhalmi diáktalálkozójára. A nap egy hivatalos programmal, a BDSZ évi rendes küldöttgyűlésével kezdődött, amelyen a küldöttek elfogadták az elmúlt év közhasznúsági jelentését és a 2012-es év költségvetését. A tavaly megválasztott új elnökség, Kukorelli István elnök, Tombor András alelnök és Deli Gergely főtítká vezetésével sikerrel teljesítette egyik legfőbb célkitűzését, békét teremtett a szervezetben, ezáltal megteremtve a további fejlődés feltételeit.

Az ünnepi szentmisét Asztrik atya celebrálta. Beszédének legfőbb üzenete mindannyiunkhoz el kell, hogy jusson: Isten minden nap megadja számunkra az újrakezdés lehetőségét. Lustaságunk, nemtörődömségünk sokszor elfeledteti velünk, hogy bármilyen nehéznek is tűnik letérnünk az egoizmus és az élvezethajhászás, vagy csupán a napi rutin sajnos igen

jól ismert ösvényéről, minden nap új lehetőséget kínál számunkra, hogy meghalljuk Megváltónk üzenetét.

A szertartást a szokásos sör és virsli lakoma követte, amelyet mindenki jó étvággal és kitörő életörömmel fogyasztott el az Alma Mater falai alatt. A délután vezérszónoka idén Tringer László professzor úr volt, aki roppant élvezetes és igen magas színvonalú előadásában az elköteleződés szükségességéről beszélt. Állítása szerint az elköteleződéstől való félelem korunk fiatal generációjának veszélyes tünete. Ez áll a párválasztás és a hivatás megválasztásának anomáliái és későbbre tolódása mögött is.

A találkozó folyamán sor került a BDSZ Tanulmányi Ösztöndíjainak átadására is, amelyet idén Németh Márton és Baranyai Tamás diáktársunk nyert el.

Találkozunk jövőre ugyanitt, ugyanekkor!

PAX ET GAUDIUM,

BDSZ-elnökség

Hic fuit

Gyermekegyógyász rezidens vagy a Semmelweis Egyetemen, az immunológia területén kutatsz, szabadidődben koraszülötteket mentesz, és még házas is vagy. 26 évesen hogy fér ez bele az ember idejébe?

Mostanában valóban ezek az elfoglaltságok töltik ki leginkább a napjaimat. Kutatással immár hat éve foglalkozom, még másodéves orvostanhallgatóként csatlakoztam a tudományos diákkörhöz az I. Gyermekklinikán. Tavaly nyáron szereztem általános orvosi diplomát. Ezután az eddigi eredményeimet felhasználva doktori értekezést írtam, de emellett folyamatosan új témákon is dolgoztam. A rezidensképzést, a gyakorlati gyógyítást januárban kezdtem el, azóta a klinika újszülött intenzív részlegén dolgozom. A Peter Cerny Alapítványi Mentőszolgálat munkájába még szintén orvostanhallgatóként kapcsolódtam be. Ennek a szervezetnek a feladata a beteg újszülöttek és koraszülöttek sürgősségi ellátása Budapesten és 130 kilométeres körzetében, gyakorlatilag a fél országban. Feleségemmel lassan az első házassági évfordulónkat ünnepeljük, ő idén fejezi be az orvosi egyetemet. Ami pedig az időbeosztást illeti, eddigi tapasztalatom alapján csak sűrűbb lesz, nincs okom panaszkodni.

Már az egyetem alatt is eredményes kutatómunkát végeztél. Egy Berlinben szervezett nemzetközi tudományos diákköri konferenciáról első helyezéssel térhettél haza. Hogyan tudnád röviden bemutatni a témát, amellyel foglalkozol?

Kutatásainkhoz egy nagy teljesítményű készüléket használunk, amit áramlási citométernek hívnak. Ezzel a készülékkel néhány perc alatt milliós nagyságrendben lehet vizsgálni a vérben található különböző immunsejteket. Ezek a sejtek felelősek a szervezet védelméért különböző külső és belső hatásokkal szemben, de ha megváltozik a működésük, számos betegséget, például autoimmun kórképeket okozhatnak. Ilyenkor az immunrendszer a saját szervezetre támad. Az egészséges felnőttekre jellemző immunműködés élettani körülmények között is eltérő újszülöttkorban, vagy éppen a várandósság során. Ezeket az eltéréseket szintén nagy érdeklődéssel vizsgáljuk.

Jelenleg azon a klinikán gyógyítasz, ahol orvostanhallgatóként kutatni kezdted. Egyenes út vezetett az újszülöttek gyógyításához?

Mivel az imént említett kutatási témák kapcsán az I. Szülészeti

Aki kérdez: Szalárdy Levente Ph '04

Klinikán zajló munkába is bekapcsolódtam, egy ideig gondolkodtam azon, hogy szülész legyek. Bár ez a szakterület nem áll távol az újszülöttektől, mégis más szemszögből, a „másik oldalról” szemléli a megszületés csodája körüli dolgokat. Kézügyességet sem éreztem magamban annyit, hogy operatív szakmát válasszak.

A klinikum és a kutatás mennyire térnek el egymástól, mennyire egészítik ki egymást? A betegellátás mellett jut idő a kutatásra?

Mind orvosi szemlélet, mind időbeosztás terén nagyon jól kiegészíti egymást a két különböző feladat, bár szöges ellentétben állnak. Az ellentét abból adódik, hogy míg klinikusként az egyénre, az adott betegre, a betegség egyéni lefolyásának megismerésére koncentrálni az ember, addig kutatóként különböző csoportokat hasonlít egymáshoz, például egy gyógyszer hatásait vizsgálva. Itt az egyéni eltérések, kiugrások inkább elterelik a figyelmet, próbálja az ember valahogy kiküszöbölni ezeket. Ennek ellenére a jó kutatói kérdésfeltevés sokszor a klinikumban szerzett tapasztalatokon alapszik, és hosszú távon persze az a cél, hogy a kutatás során nyert eredményeket a klinikumba tudjuk visszavezetni. Ennek kapcsán újabb kérdések merülnek fel, és a kör kezdődik elölről. Ha az embert a kutatás terén kudarc éri, ami gyakran megesik, akkor sokszor a gyógyítás öröme kárpótolja, és persze fordítva is működik a dolog. A klinikai munka mellett a kutatás mindig másodlagos, hiszen a labort könnyebben hagyja ott az ember, mint a betegágyat. Így a kutatás mostanában főleg az éjszakákra és hétvégékre marad. A kétkezi munka nagy részét a diákkörös hallgatóink végzik, nekem mostanában inkább az eredmények értelmezése, az adatok elemzése marad a feladat.

Újszülötteket gyógyítani igen nagy felelősség. Mit tartasz kihívásnak az újszülöttgyógyászatban?

Az újszülöttgyógyászat, vagy neonatológia az egyik legkonzervatívabb, ugyanakkor legdinamikusabban fejlődő szakterülete az orvostudománynak. Ez az ellentét már önmagában nagy kihívás, és kutatói szemszögből nézve rengeteg feladatot ad. Konzervatív szakterületről van szó, hiszen etikai megfontolások miatt sokkal nehezebb kutatómunkát végezni ebben a betegcsoportban, mint felnőtt betegek körében. Így például egy új gyógyszer bevezetése az újszülöttek gyógyítására sokkal bonyolultabb, és sokkal tovább tart, mint felnőttek esetében. Ennek ellenére alig van olyan ága az orvostudománynak, ami a neonatológiához hasonló sikerekkel büszkélkedhetne mind nemzetközi, mind

Aki válaszol: Toldi Gergely Ph '04

Hic fuit

hazai mércével mérve. Gondoljunk csak arra, hogy milyen jelentősen javultak a koraszülöttek túlélési esélyei és az egészséges életre való kilátásai az elmúlt évtizedekben. Hazánkban pedig 2011-ben csökkent először a csecsemőhalandóság az 5 ezrelékes lélektani határ alá. Ebben a szakmában nem egy szervrendszerre, hanem egy életkorra, az első harminc napra specializálódunk. Ez azt jelenti, hogy „felnőttgyógyász” szemmel nézve mindenhez kell érteni, de minden máshogy is működik, mint a felnőttben. Az egyes szervrendszerek közötti összefüggések felismerésének, a holisztikus szemléletmódnak minden orvosi tevékenység során fontos szerepe van, de a neonatológiában ez a szemlélet talán még kiemelkedőbb szereppel bír.

A rezidensek nehéz helyzete miatt számos fiatal kolléga vállal külföldön munkát. Hogyan látod a saját helyzetet: benne van a levegőben az esetleges külföldi munkavállalás?

Sajnos valóban sok rezidens komoly dilemma elé kerül a mai magyar egészségügyben, és a döntő többség elsősorban egzisztenciális nehézségek miatt választja a külföldi munkavállalást. A kérdés megoldása sürgető feladat, és hosszú távú stratégiát igényel a jelenlegi tűzoltási kísérletek helyét. A média hangulatkeltése is nehezíti a mindennapi gyógyító tevékenységet, és súlyos sebeket ejt a jelenleg egyébként is ingatag orvos-beteg kapcsolatban. Mi egyelőre nem tervezzük, hogy külföldön próbáljunk szerencsét, amit nem utolsósorban az tesz lehetővé, hogy családjunk is támogat minket.

Mindezek mellett azt viszont fontosnak tartom, hogy külföldön is tapasztalatot szerezzen az ember, és megismerje, hogy saját szakterületét máshol hogyan művelik.

Bízom benne, hogy a visszatérés lehetősége mindenki számára nyitott lesz, nem csupán elvi szinten.

Hogyan látod: mennyire nehéz összeegyeztetni az orvosi hivatást és a magánéletet, családot?

Tény, hogy kevesebb időm jut ezekre, mint szeretném. Tulajdonképpen a kutatást is fel lehet fogni hobbiként. Ha így tekintünk rá, akkor már kicsit jobb a helyzet. Mindenesetre örömet lelem abban, amit csinállok, és ez rengeteg erőt ad a folytatáshoz.

Remélem, hosszú távon azért a szakmai dolgok mellett másra is több időm fog jutni.

Tíz évvel ezelőtt, pannonhalmi diákként ilyennek képzelted jelenlegi helyzetedet?

Nem, sok mindent máshogyan képzeltem el, de hálás vagyok a Jóistennek, hogy erre az útra vezetett. Nem gondoltam volna például, hogy

a kutatásnak ilyen jelentős szerepe lesz az életemben, de ma el sem tudnám magam képzelni kutatómunka nélkül.

Hogyan gondolsz vissza a qpaci diákévekre? Az ott szerzett élmények, az ott megismert emberek végigkísérik mindennapjaidat?

Gyakorlatilag nincs olyan nap, hogy ne jutna eszembe egy-egy pannonhalmi történet, élmény. Több olyan osztálytársam is van, akikkel napi kapcsolatban vagyok, és a közös kutatási téma révén együtt is dolgozunk. Két olyan szemléletbeli aspektus jut eszembe, amelyek az érettségi óta kísérnek Pannonhalmáról és amiről úgy érzem, ott oltották belém: az időbeosztás elsajátítása, a rendszeresség szükségessége, valamint a megújulás képessége, ami a hagyományokon, az elmúlt dolgokon nyugszik.

Világot lát(t)unk

Diákok a sógoroknál

Május 13-án, vasárnap, két társammal, Milbik Józseffel és Czétényi Gellérttel Admontba utaztam a német bencés iskolák diákjainak találkozójára.

A három nap célja az ismerkedés volt. Az első nap csoportokban megnéztük az apátságot, a múzeumot, az iskolát és a világ legnagyobb kolostori könyvtárát. A helyet térképpel és kérdőívvel kellett felderítenünk. Délután a Bencés-krimi nevű játékban detektívként vettünk részt. Egy rejtély megfejtése volt a feladat: bencésektől és tanároktól kérdezősködvielehetett megoldani. A csoportok versenyeztek egymással, a jutalmakat a vacsora után megtartott közösségi esten osztották ki. Másnap a Gesäuse nemzeti parkot néztük meg. Az idegenvezető elmondta, hogy sokat foglalkoznak a

környezetszennyezéssel, és gyakran tartanak erről előadást is. Mikroszkópon különféle vízben élő állatokat mutatott be, majd a közeli tóban mi is gyűjtöttünk élőlényeket. Ezeket mi vizsgálhattuk meg közelebbről.

A szabadidőben ismerkedni próbáltunk a többi diákkal. Először furcsa volt a sok német dialektus, de néhány nap után ez már nem okozott nehézséget. Mindenki nagyon kedves és rendes volt velünk.

Szerdán, hazaindulás előtt Bruno apát úr tartott misét, s a liturgia végén az erre az alkalomra írt dalunkat énekeltük el. Remélem, hogy a következő találkozó legalább annyira mozgalmas lesz, mint az idei. Két év múlva várnak bennünket Németországban, Ettalban.

Szedenics Krisztián 9.b

Rómában jártunk

Szabó Máté osztálytársammal együtt indultunk egy latinversenyen, ahol Római utat lehetett nyerni. Ezen a versenyen végül ő első, én pedig harmadik helyezést értem el, így aztán az érettségi szünet után, míg a többiek visszautaztak Pannonhalmára, mi éppen egy Rómába tartó repülőgépen ültünk.

A bevezetőben ferdítettem egy picit: a verseny valójában magyar selejtező volt, a római út pedig a nemzetközi verseny döntője, amit nem is Rómában rendeztek, hanem egy közeli kisvárosban, Arpinóban.

Ez a város arról nevezetes, hogy itt született a híres szónok, Cicero. Emlékére minden évben versenyt rendeznek az olaszok, amire ráadásul nem csak honfitársaikat, hanem számos külföldi ország képviselőit, így minket, magyarokat is meghívnak. A magyar

csapat tagjait több forduló selejtezővel választják ki. Először részt kell venni egy magyar fordítóversenyen, az Ábel Jenő Országos Latinversenyen, melynek első harminc helyezettje indul az olasz verseny selejtezőjén. A selejtező egy elődöntőből és egy döntőből áll, Arpinoba pedig a döntő legjobb 14 résztvevője jut ki, két csoportban: Az "A" csoportban a legjobb hét ember szerepel, az ő utazási költségeiket a Magyar Állam állja, míg a "B" csoportosok maguk fizetik a repülő és a vonat árát. A magyar csapat tagjai a verseny után egy három napos római kiránduláson is részt vesznek, melynek során bejárják a híres és hírhedt római helyeket, melyeket korábban csak latinkönyveik belső borítóján láthattak.

Május 3-án indultunk el Rómába, majd az Örök Városból vonattal

és buszokkal jutottunk el a gyönyörű Itáliai tájon keresztül szállásainkhoz. A verseny rögtön másnap volt, egy Cicero-részletet kellett lefordítanunk, illetve írunk kellett hozzá egy kommentárt is, mely a részlet stilisztikai-filozófiai elemzését tartalmazta. Szereplésünk idén kifejezetten sikeres volt: egyik csapattársunk különdíjat kapott, így a magyar nemzet is bemutatkozhatott a díjkiosztó ünnepségen.

Rómán kívül meglátogattuk még Montecassint, az első hegyre épült bencés apátságot is, melyet maga Szent Benedek alapított. A legmeghatározóbb azonban talán mégiscsak az idegen nemzetiségűekkel való találkozás élménye volt, valamint az, hogy sok új ismerőssel barátkozhattunk össze.

Kedves latinos diáktársaim, az Arpinoi Cicero-versenyt jövőre is megrendezik, ne hagyjátok ki ezt a remek lehetőséget!

Kovács Dávid 11.a

Támogatói oldal

a szabadtéri zenekar; a kőszegi ház; a kiselőadós módszer; a Nádasdy-kripta; a biciklizés; hogy először voltam külföldön; a várak; a lékai eső; a filmek a nap végén; a Koleszár szarkái; valami újat tanultunk; a sárvári ebéd; a feladatlap - csak a pontozás nem működött; a mise Celldömölkön; nem kellett várni egymásra; a pakolás ügyes volt.

Idén az osztályunk a tanulmányi kirándulást Bécsben töltötte. Az osztrák főváros közlekedése és kulturális miliője egyaránt gyakorta összehasonlítási alapot képezett a magyar viszonyokkal és Budapesttel is. Egy séta az Esterházy palota erkélye alatt, vagy éppen egy kávéház üde légköre kifejezte azt az érzést, ami a közép-európai embernek annyira sajátja és amiért elhagyjuk a biztonságot jelentő vidéki lakhelyünket, amelyből oly' jó volt kicsit kiszakadni és ahova új tapasztalatokkal térhettünk vissza.

Hosszú buszozás, és unalmas múzeumok teremőreinek edzése helyet Konrád atya biztatására mi inkább biciklire ültünk, s a Balaton felé, Alsóörsre indultunk. [...] A négy nap alatt meggyőződünk arról, hogy Feith Bea tanárnő nemcsak tanítani, de pizzát sütni is kiválóan tud. Kiderült, hogy Klimas tanár úr szigorú és borostás arca valójában humoros, segítőkész fiatalembert rejt, és Elréd atya nagyszerűen biciklizik. Biciklizés közben még jobban összekovácsolódott a csapat. Ki-ki újabb képpel gazdagíthatta az "emlékek" albumát...

Élőlény? [Nem hinném] – Nem. Tárgy? [Semmiképpen] – Nem. Akkor fogalom?! [Mit tudom én... talán...] – Igen. Elvont? [Akkor már inkább 'elvonatlan'] – Nem. Esemény? Igen. Együtt voltunk rajta? Igen. Mostanában? Aha. Vonattal mentünk? Ja. Ciszterci rendházban aludtunk, ahova éjszaka is behallatszódtott Pécs főterének moraja? Aztán másnap elmentünk azokba az ókeresztény temetőbe meg a Zsolnay-negyedbe? Volt egy hosszú, unalmas idegenvezetés a hő-

ségben? Este pedig összehaverkodtunk egy helyi bendzsós utcazenésszel, úgy, hogy este tízkor a mi táncunktól és énekunktől zengett a főtér? És másnap átmentünk a Bayerékhöz, akik egy lagzira elég hússal és pálinkával meg borral vártak minket? Ja, és borozás után visszabicikliztünk a vizes úton, nem? Szerezték nekünk 30 biciklit, ugye? A Bob meg ketté is tört egy kempinget, nem?... Rákérdezhetek?

ŐRIMAGYARÓSDI ROPPANTÓS (recept)

Hozzávalók:

3 tanításmentes nap

kb. 30 gyerek (lehetőleg barátok!)

1 vár (Sárvár)

3 Árpád-kori templom (Ják, Velemér, Őriszentpéter)

1 busz, 1 skanzen

1 éjszakai túra

2 fürdőzés a Vadása-tóban

Sok-sok röplabda és foci

2 esti szalonasütés

1 rövid túra (Háromashatár)

Az egészet összerázzuk, habarjuk, csipetnyi sóval ízesítjük, majd ha mégsem sikerült, hát beülünk pizzázni... (Őriszentpéteren)

- A soproni Kecske-templom és a ruszti Halászház temploma nagyon emlékezetes élményt nyújtott.

- A hajókázás rendkívül élvezetes volt, jó volt megcsodálni a Fertő-tavat és környékét.

- Végre eljutottam Ausztriába, a vidámpark különösen tetszett.

- Most már tudom mi is az a Páneurópai piknik, hol és mikor rendezték.

- Nekem nagyon tetszett az egész visegrádi kirándulás, különösen a hétfői túra. A kilátóból gyönyörű látványt nyújtott a Dunakanyar. Visegrádon nagyon izgalmas hadibemutatót tartottak a Szent György Lovagrend hagyományörzői. Nagyon jó volt, remekül éreztem magam!

- Nekem a solymászat tetszett a legjobban, elég sokat tanultam belőle."

Köszönjük!

osztálykirándulás

38 támogatott diák

1.647.500 Ft adomány

Ballagás '12

Beszédtöredékek

*„Laudetur Jesus Christus, elnézést a késésért!”**(...)**Amikor megérkeztünk és beléptünk a nagykapun, amit gyönyörű és különleges kovácsoltvas minták díszítettek, megdobbant a szívünk, megszorítottuk szüleink kezét és arra gondoltunk, itt valami nagyon nagy dolog fog történni... Milyen szép. Kár, hogy nem így volt. Akkor nagy volt az a kapu, hogy észre sem vettük. Vagy mi voltunk kicsik? (Ugyan már.) Mindenesetre, ha a nagyot nem is, de a kiskapukat mindig megtaláltuk. (Ez amolyan magyar mentalitás.) Valahol itt kezdődtek a magyarázkodások. Kiskapuk, kispályák, kis emberek.**(...)**Most, ahogy visszaemlékezünk, úgy tetszik, minden arc tűéles. Látjuk azoknak az embereknek az arcát, akiknek nekilöttek, a szituációt, ahogyan és amikor, és látjuk azokét is, akiket észre sem vettünk. Eltűnt volna a köd? Nem. A köd valójában soha sem szállt fel. Ahogy Pannonhalmi lényege sem változott. Hát akkor mi történt? A kezdeti önzéseink és egymásnak eséseink találkozássá váltak, és ezekben a találkozásokban fontos szerepe volt a ködnek. Ugyanis ebben a ködben nem lehet látni. Előre látni sem. Itt most nem az a lényeg, hogy nézel ki, hanem az, hogy milyen a hangod, hogy mit mondasz, és hogy milyen a kézfogásod. Megérinteni valamit mindig több mint látni. A ködben tapogatózás találkozás lesz, a találkozás pedig rátalálás. A tudásra, saját magunkra, a másokra, Istenre. Mi nem láttuk egymást egyszer sem a 6 és 4 év alatt, mi megtaláltuk egymást. Megtalálni valamit, egyszerre két helyet jelent. A másik helye definiálja az enyémet és fordítva... Úgy gondolom, a legtöbben megtalálták saját helyüket. És ezt mindenki érezte, „ámikor olyan Csáládias vót á hangulat.”**(...)**Jóllehet, a régi nagykapu most kicsinek tűnik. Túl alacsony, hogy csak úgy kísétáljunk. Vagy mi vagyunk túl nagyok? (Ugyan már!) Ahhoz, hogy innen elmenjünk, meg kell hajolnunk. És ha valamit, akkor ezt az alázatot magunkkal visszük. Azt kívánom, hogy ugyanezzel az alázattal térjünk majd vissza is. Hogy, ha most elindulunk, ne féljünk attól, hogy elkésünk; hogy ne magyarázkodjunk. Hanem menjünk, csillogjon a szemünk (az most mindegy, hogy mitől), mosolyogjunk, késsünk el! De érkezzünk meg!**(Milyen szép.)**„In aeternum, Amen!”*

Varga Márton 12.b

*Így ballagás környékén folyton az motoszkál bennem, vajon mit is visztek magatokkal. Mi az a tudás, amivel útra bocsájtunk benneteket. Mi az, amire szert tettetek? (...) Bármennyire is szép, olykor hasznos tudást adtunk is nektek az elmúlt évek során, szeretném tudni, hogy valami sokkal fontosabbat visztek magatokkal. (...)**Nem arra kellett figyelniük, mennyire lesz hasznos a szó materiális értelmében az a tudás, amit átadunk nektek –**hanem sokkal inkább arra, ami ezalatt, eközben történik. Ami veled és benned történik.**Ezért érte meg, ezért kellett vesződni veled, rád szólni akár százegyedszerre is. Ha volt mulasztásunk az elmúlt évek során, az nem az volt, amikor összevesztünk valamilyen eset kapcsán, és az neked rosszul esett, hanem az, amikor nem szóltunk, hogy ez így nincs rendjén.**(...)*

Te vagy az igazi kincs, mert ez a találkozás, ez a harmónia, ez az isteni jelenlét ott, benned tud létrejönni. Mehetsz akárhová, szert tehetsz akárhány diplomára, meggazdagodhatsz, lehet belőled milliomos, ha ez a tudás nincs meg benned, akkor hiába minden csillogás, pompa és gazdagság: üres maradsz belül. És mert úr lesz benned, koldus-szegénynél is nyomorúságosabban fogod érezni magadat.

“Alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra.” A boldogságot soha, soha se a külső körülményektől tedd függővé, mert ott meg nem találhatod. Magadban keresd! Ha ezt megértetted – nyugodt szívvel engedlek utadra.
Kedves Ballagó Tizenkettedikesek!
Isten Veletek!

Hardi Titusz OSB igazgató

Amikor bement, még azt hittem, ismerem.
Hisz együtt nőttünk fel: egyszerre, egy helyen.
Ő volt az idősebb, mégis, valahogyan ugyanazok voltak – így hittem, biztosan.
(...)
Versenybírók voltunk, de aztán egyenlők, társak és egymást ki-egészítő erők.

Hasonlóak voltunk, ugyanaz a ruha – különbözők lettünk ahogy Pest és Buda.
(...)
Bement, és valami nagyon megérintett: őt fogom-e látni majd akkor, kijövet?
Ő lesz-e, akit én régóta birtoklok?
Versenghetek vele, veszítve sírhatok?

Kivel fognak engem együtt emlegetni?
Ki mögé tudok majd büntudattal bújni?
Lesz-e majd, akitől különbözni tudjak?
Vagy tán akihez hasonlónak gondolnak?

Sokan mondják azt, mit sem változik semmi.
Ő bemegy, majd kijön; nem tud itt baj lenni!

Amikor bement, még azt hittem, ismerem.
Ő volt az idősebb, én második helyen.
Bement, most is ott van.
S meg kell, hogy tanuljam: Birtokolnom többé őt nem szabad, hagyjam!
Hogy majd ha én megyek utána, tudhassam: hagyni kell a nagyot beérni szép lassan.
Kedves ballagó bátyáim!
Isten veletek!

Kaposi Brúnó 11.a

Pannonhalma, Isten véled!

XII.A.

Osztályfőnök: Hódsági-Molnár János

Prefektus: Szalai Zsolt

Árvai Kristóf Andor	Lobmayer Miklós
Barkovits Bálint	Márkus Máté
Basák Zoltán	Nagy Kornél
Domonkos Levente László	Nagy Miklós
Éhmann Ádám	Nagy Olivér
Farbaky István Ágoston	Papp Szabolcs Bazil
Fehér Dániel Soma	Póda Apor Péter
Fenyvesi Attila László	Sinka Gábor Mihály
Gheorghita Christian Dávid	Siska Máté
Grécs Ádám	Szabó Kristóf
Hartmann Dávid	Szabó Levente
Juhász Ábel	Tanka István
Kakasi Dávid Elek	Tényi Szabolcs
Kaposi Ágoston	Tihanyi Fülöp Jakab
Koncos T. Kornél	Tóth Tamás
	Zsigmond Máté Domonkos

XII.B.

Osztályfőnök: Barcza István

Prefektus: Baumgartner Bernát OSB

Csermák Ádám	Mohácsi Attila
Csizmadia Máté	Ordódy Ferenc
Fenyvesi Tamás	Pénzes Ábel
Gyuricska Marcell Pál	Sánta András
Hegedűs Márton Áron	Schmal Fülöp
Hodován Imre	Suskó Dávid Mihály
Kandikó Csanád	Szabó Péter
Kapovits Ábel	Szarvas Mihály
Katona Bálint András	Szepesi Zsolt
Kemény Gergely	Takács Benedek
Kiss Krisztián	Tarnai Zoltán
Korpics Dániel	Tóth Erik Pál
Kovács Szilárd Pál	Ujszászi Kristóf
Kubinyi Márton	Újszászi Martin
Lábán Tamás	Ujváry János
Magdics Andor István	Varga Márton

